U- kirje asetuksesta Euroopan energiaverkkojen suuntaviivoista (TEN-E)

Neuvotteleva virkamies Maria Kekki

6.3.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Taustaa

- EU:n uudessa monivuotisessa rahoituskehyksessä on ehdotettu Verkkojen Eurooppa –rahoitusvälineelle 30mrd euroa.
- TEN-E –asetuksessa asetetaan ehdot CEF-rahoituksen jakamiselle.
- TEN-E –asetus on annettu aiemmin 2013 ja 2022.
- Suomi on saanut aiemmin CEF-rahoitusta EstlinkII, Balticconnector ja Aurora Line –hankkeille.

Aurora Line FI-SE, Fingrid

Asetusuudistuksen syyt

- EU tarvitsee vuoteen 2040 mennessä mittavia investointeja; 1,2 biljoonaa euroa sähköverkkoihin ja 240 miljardia euroa vetyverkkoihin.
- Taustalla Draghin raportti EU:n kilpailukyvyn parantamisesta. TEN-E -asetusuudistus tähtää:
  - Vauhdittamaan ja tehostamaan koko EU:n energiaverkkojen kehittämistä ja yhteentoimivuutta,
  - Mahdollistamaan energiamurroksen ja ilmastotavoitteiden saavuttamista
  - Parantaa infrastruktuurien suunnittelua
  - Lyhentämään hankkeiden lupamenettelyjä

Asetuksen sisältö

- TEN-E –asetuksen mukaisen yhteisen hyödyn hankkeen (PCI-hanke, Project of Common Interest) statuksen voivat saada valtioiden rajat ylittävät sähkö ja älyverkot, vetyverkot, elektrolyyserit, hiilidioksidin kuljetus ja merituulivoimahankkeet. Älykaasuverkko-hankekategoria on poistettu.
- Merkittävimpiä uudistuksia ovat energiainfrastruktuurin **turvallisuuden ja resilienssin** parantamisen lisääminen asetuksen piiriin. Kyse voisi olla laitteista tai asennuksista.
- **Verkon suunnittelu**: Komissio laatisi oman skenaarionsa EU:n energiainfratarpeista ja tekisivät tätä suunnittelua EU:n politiikkatavoitteiden pohjalta (delegoitu säädös).
- Valtioiden rajat ylittävien hankkeiden **kustannustenjako**: mikäli 10% hyödyistä, mukaan kustannustenjakoon
- 25% pullonkaulatulojen varaaminen verkon kehittämiseen.

Suomen kanta

- Valtioneuvosto pitää Euroopan verkkopakettia tervetulleena aloitteena. TEN-E-asetuksen päivittämistä pidetään lähtökohtaisesti perusteltuna.
- Valtioneuvosto pitää erittäin tärkeänä, että TEN-E -asetuksen CEF-rahoitukselle kelpoiseksi hankekategoriaksi on lisätty infrastruktuurin **turvallisuuden ja resilienssin** parantaminen. Valitettavaa kuitenkin on, että tämä turvallisuuden parantaminen koskee komission ehdotuksessa vain sähköön liittyvää infrastruktuuria eikä kaasua.
- Valtioneuvosto katsoo, että EU:n kriittisen infrastruktuurin ja erityisesti merenalaisen infrastruktuurin suojelu ja **korjaaminen** sekä niihin käytettävät teknologiat ovat tärkeitä EU:n energiaturvallisuuden ja resilienssin vahvistamisessa ja niiden kehittämisessä tulisi hyödyntää EU-tason toimia.

Suomen kanta

- Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti komission toimivallan lisäämiseen EU-laajuisten energiaverkkojen kehittämisessä. Jäsenvaltioiden vaikutusmahdollisuudet ja prosessien läpinäkyvyys tulisi varmistaa.
- Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti ehdotettuun velvoitteeseen käynnistää CBCA-menettely aina, kun vähintään 10 % projektin arvioiduista hyödyistä kohdistuu jäsenmaahan, joka ei ole mukana hankkeessa. Valtioneuvosto katsoo, että selkein lähtökohta olisi, että kustannukset jaetaan niiden maiden kanssa, joihin hanke suoraa kytkeytyy ja joista projektipromoottoritkin ovat.
- Valtioneuvosto ei lähtökohtaisesti kannata, että sähkömarkkinoilla kerättyjä pullonkaulatuloja käytettäisiin kaasu- tai vetyinfrojen rakentamiseen tai muihin kuin suoraan Suomeen liittyviin sähköverkkohankkeisiin.

Ehdotuksen keskeinen sisältö: lupaosio

- Ehdotuksen III luku koskee lupamenettelyitä ja yleisön osallistumista.
- Lupamenettelylle asetettaisiin määräaikoja (valinnainen hakemusta edeltävä menettely 24 kk, lupamenettely 18 kk).
- Lupahakemukset katsottaisiin hyväksytyiksi, jos hakemuksia ei ole käsitelty kyseisissä aikarajoissa. Tämä hiljainen hyväksyntä ei koskisi ympäristöllisiä päätöksiä eikä tilannetta, jossa kansallisessa oikeusjärjestelmässä ei ole käytössä hiljaisen hyväksynnän periaatetta.
- Asetuksen liitteen II 1 kohdan mukaisten infrastruktuurihankkeiden (koskevat sähköhankkeita) osalta jäsenvaltioiden tulee katsoa hankkeiden olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia ja palvelevan kansallista terveyttä ja turvallisuutta arvioitaessa luonto- ja lintudirektiivien sekä vesipuitedirektiivin poikkeamisedellytyksiä.
- Kyseiseen kategoriaan kuuluvat hankkeet, jotka kuuluvat kansalliseen kehittämissuunnitelmaan, voitaisiin tietyin edellytyksin vapauttaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä sekä Natura-arvioinnista.
- Näitä hankkeita koskisi myös mahdollisuus korvata lintu- ja luontodirektiivin mukaisesti suojeluille suojeille aiheutunut haitta, jota ei voida välttää. Korvaaminen olisi mahdollista toteuttaa myös suorittamalla rahallinen korvaus.

Suomen kanta: lupaosio (kanta kokonaisuudessaan U 15/2026 vp)

- Sääntelyssä tulisi varmistaa ympäristön- ja luonnonsuojelun korkea taso ja johdonmukaisuus unionin muihin ympäristötoimiin ja ympäristötavoitteisiin sekä yleisön osallistumiseen nähden.
- Valtioneuvosto näkee tarpeellisena selkeyttää luonto- ja lintudirektiivin vaatimusten huomioimista energiainfrastruktuurihankkeissa. Valtioneuvosto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että tavoitteen mukaiset muutokset olisi parempi tehdä lintu- ja luontodirektiiveihin osana toimia, joihin direktiivien stressitestin pohjalta mahdollisesti ryhdytään.
- Hiljaiseen hyväksyntään tulee kiinnittää huomiota perustuslain näkökulmasta.
- Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyn vaiheita sujuvoitetaan ja että kaikki vaiheet sekä arviointimenettelyn tarpeen määrittäminen olisi jatkossakin mahdollista toteuttaa kansallisissa määräajoissa.
- Olisi tärkeää, että alueidenkäytön suunnittelu rajattaisiin selkeästi lupamenettelyjen ulkopuolelle.

Kiitos!

Lisätietoja:

Neuvotteleva virkamies Maria Kekki, maria.kekki@gov.fi